

Дембровська Ю.
*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету.
Науковий керівник: доктор філософії,
старший викладач кафедри міжнародного права
та міграційної політики ЗУНУ
Ногас Н. І.*

ПРАВО, ЩО ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ ДО УКЛАДЕННЯ ШЛЮБУ. ПОНЯТТЯ КОНСУЛЬСЬКИХ ШЛЮБІВ. ВИЗНАННЯ ШЛЮБІВ, УКЛАДЕНИХ ЗА КОРДОНОМ

Міграція населення є невід'ємною складовою сучасного світу, тому все частіше виникають питання пов'язанні з укладанням шлюбу із наявним іноземним елементом. Тому актуальним завданням є розгляд правового аспекту реєстрації шлюбу, з'ясування поняття консульських шлюбів та легалізації шлюбів, які були укладенні за кордоном.

Сімей кодекс України визначає поняття шлюб, як добровільний союз між чоловіком та жінкою, який зареєстрований відповідно до чинного законодавства [1]. У багатьох країнах світу, таких як Іспанія, Швейцарія, Туреччина, Італія та інших, право на укладання шлюбу закріплено у Конституції [2, с. 283]. Конституція України, а саме стаття 51 визначає, що «Шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки і чоловіка. Кожен із подружжя має рівні права і обов'язки у шлюбі та сім'ї» [3].

Проте, на практиці, можуть виникнути певні складнощі при укладанні шлюбу з іноземним елементом, адже країни мають різний механізм регулювання даного питання. Кожна окрема держава визначає різний вік з якого особа може вступати у шлюб, до прикладу у Франції жінка повинна досягнути 15-річного віку, що укласти шлюб, а чоловік 18-річного, в США шлюбний вік визначається окремо у кожному штаті і може коливатись від 13 до 18 років, у таких країнах як Україна, Польща. Німеччина законодавець визначив, що особа повинна досягнути вісімнадцяти років, щоб узаконити свої стосунки. Також у деяких державах дозволена виключно одношлюбність, в інших такої вимоги немає [4, с. 241].

У ст. 55 ЗУ « Про міжнародне приватне право» зазначається що «Право на шлюб визначається особистим законом кожної з осіб, які подали заяву про укладання шлюбу...» [5]. А також у ст. 56 того ж закону законодавець встановив, що форма укладання шлюбу на території нашої держави між громадянином України та іноземцем (чи особою без громадянства) визначається безпосередньо правом України. З цього випливає, що правовідносини з питань укладання шлюбу, а саме час, місце реєстрації шлюбу та загалом весь порядок здійснення цієї діяльності регламентуються Сімейним кодексом України.

Щоб укласти шлюб на території нашої держави, іноземець повинен надати такі документи:

- Закордонний паспорт з обов'язковим перекладом першої сторінки на українську мову та засвідчений нотаріусом,

- Документ, що легалізує перебування такої особи в Україні,
- У випадку, якщо іноземець раніше перебував у шлюбі, необхідно надати підтверджуючий документ про розірвання попереднього шлюбу з нотаріальним підтвердженням перекладу [6, с. 17].

Якщо шлюб укладається у дипломатичному представництві чи консульській установі, то він має назву «консульський шлюб». У Законі України «Про міжнародне приватне право», а саме в ст. 57 законодавець встановив можливість офіційного укладення шлюбу українців, які проживають за кордоном, в консульській установі (дипломатичному представництві) згідно з законодавством України. Це дає можливість особам, які мають намір одружитись і перебувають на території іншої країни, узаконити свої стосунки без необхідності повертатись в Україну, що спрощує процес укладання шлюбу українців за кордоном та допомагає уникнути складнощів, пов'язаних з організацією церемонії. Відповідно процес реєстрації шлюбу між іноземними громадянами в консульській установі (дипломатичному представництві) відповідних країн на території України визначається згідно із законодавством акредитуваної держави. Такий шлюб має ту ж юридичну силу, як і той що зареєстрований згідно із законодавством України, не зважаючи на те, що вимоги, процедура та правила до укладання шлюбу можуть відрізняються.

України може визнавати шлюби, укладені в іноземній державі за умови, якщо:

1. Відсутні будь-які перешкоди для укладання шлюбу, зазначені у Сімейному кодексі України (особи мають досягнути певного віку, наявна добровільна згода, одношлюбність тощо),
2. Оформлення відбулося відповідно до законодавства країни проведення церемонії.

Проте шлюб також повинен бути належно легалізований. Існує два основних шляхи такої процедури. У першому випадку легалізація відбувається шляхом поставлення апостиля на оригіналі документа (свідоцтва) про шлюб. Однак така процедура має місце виключно, якщо держава, у якій проводилась процедура, є підписантом Гаазької конвенції [7]. У випадку, коли країна не підписала дану конвенцію, існує можливість консульської легалізації. «Консульська легалізація офіційних документів — це процедура підтвердження дійсності оригіналів офіційних документів або засвідчення справжності підписів посадових осіб, уповноважених засвідчувати підписи на документах, а також дійсності відбитків штампів, печаток, якими скріплено документ» [6,с.67]. Процедура такої легалізації в кожній країні може відрізнятись. В Україні існує затверджена інструкція, яка регулює порядок легалізації.

Отже, можна дійти до висновку, що питання укладання шлюбів з іноземним елементом є досить актуальним та відіграє важливу роль у зв'язку зі розвитком міжнародних шлюбних відносин. Визнання шлюбів, які були укладені в іноземних державах, виступає важливою та в деякій мірі складною проблемою, що вимагає детального дослідження. Існування чітких правових норм, які регулюють дану сферу, є основним засобом для забезпечення стабільності у міжнародних шлюбних відносинах.

Список використаних джерел

1. Сімейний кодекс України : Кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III : станом на 1 січ. 2024 р.
2. Ткаченко В. Колізійні питання реалізації права на шлюб у міжнародному приватному праві. *Підприємство, господарство і право*. 2020. № 6. С. 282–286.
3. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р.
4. Шкурська І. С. Деякі питання укладення шлюбу громадянина України з іноземним елементом. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. С. 240-243.
5. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23.06.2005 р. № 2709-IV : станом на 23 груд. 2022 р.
6. Ганна Гаро, Анжеліка Архіпова, Рада Куриленко, Ольга Віцюк, Марія Бабішена. Шлюб з іноземним елементом. *Національна асоціація адвокатів України комітет з сімейного права*. 2023. С. 97.
7. Правила укладання шлюбу за кордоном у 2024 році. Migrant.biz.ua - *Робота, міграція, туризм і навчання в країнах світу*. URL: <https://migrant.biz.ua/dovidkova/emigracia/shliub-za-kordonom.html> (дата звернення: 16.05.2024).